GOVERNMENT ORIENTAL MANUSCRIPT LIBRARY
INDEXING FOR TELUGU MANUSCRIPT

Sl.	Particulars	Details
1	Language	TELUGU
2	Material	Paper Mss.
3	Bundle Number	TEL B 0794
4	Work Number	R 2603
5	Page No (From... To)	1 to 12
6	Name of the Work	KALAPURNO DAYA KATHA SUTRA SISMILIKA
7	Subject	KALAPURNO

B
794
~~795~~

TEL. R.
2602 S.
2603

31

R.2603

శ్రీః

కళాపూర్ణోదయు కథాసూత్ర సీసమాలిక.

Kalāpūrṇōdaya Kaṭhā sūtra Sīsamālika.

By Ṭaḍakamaḷḷa Venkaṭa kṛṣṇa Rao.

Restored from the Library Ms. D.3110
in the year 1965-66.

Copied by.
T. Sreedhara Murty,
Telugu Pandit.
6-1-66.

R. 2603
B. 795

ఊహించి తెలంపురాకుండ సూరపరాజు
శ్రమం, కళాపూర్ణోదయము రచించె.
See. భారతి. పుట 182. Jel. 1097

తెలుగు వెలుగు మా గుడకత
అను
శ్రీ మదాంధ్ర కవితా పేటికా విలాసను,
శ్రీ తడకమళ్ళ వెంకట కృష్ణారావు
పిల్లలమర్రి పూర్ణయ్య సిద్ధాంతిచె
పరిష్కృతమై
చెన్నపురి
శ్రీ విద్యా మనోహర్ముద్రాక్షరశాలయందు
ముద్రింపబడియె,
1879

సీ. శ్రీ భారతీదేవి సిరిపుత్రకునిఁ గూడి
కేళివనంబునఁ గ్రీడసల్పు
మణిమయ స్తంభంబు మధ్యమంబునఁ గల్గు
జలజాకరము పొంత మెలఁగుచుండఁ
జృంభించునెడఁ బలసోకున మణితంబుఁ
జానరించి బాధచే ముగుద యంతఁ
జాలంతులఁ నెపమున మొగము ద్రిప్పక సతి
పవళింప, నప్పు డప్పద్మజుండు
జలమధ్య మణిమయ స్తంభంబు పొంతను
గన్పట్టినట్టి యకాలంత ముఖముఁ
గనుఁగాని, నికటస్థ కాంచన పంజరాం-
తస్థిత శుకి వదనంబుఁ జూచి
కథ చెప్పఁ బాడఁగెను; గాసారమను పురి
నుదయించె మును గళాపూర్ణుఁ డనఁగ
నాకఁడు, మణిస్తంభుఁ డొనరు మాతయు సుము-
ఖాసత్తి తండ్రిగ్రా, ఘన స్వభావ-
సిద్ధదత్రముతైన సింగణి మణియును
సింగాణి కోలలు చెలువు మయసుఁ
దానంది, యాచటికిఁ దను జయింపఁగ వచ్చు
ధీరబాహా మాత్యుఁ బాలఁద్రోలి
రాజు మదాశయు, రమణి యతా రూపాను-
భూతిని భృత్యుగాఁ బాసఁగ నేలి

అన్యరాజన్యుల నందఱ గెల్చెన-
న్నాటకు సతి నవ్వ మఱియు నతఁడు
నభినవకౌముది యను సతి గాంధర్వ-
విధిఁ బెండ్లియయ్యె నవ్విధముఁ దెల్ప
నా సతి తిరిగిన నట భుజంబునఁ గంఠ
ముపగూహనము చేసి ముద్దు గొనఁగ
నాలుగు ముఖముల నధరంబు చుంబించి
దంతక్షత మొనర్పఁ దలఁచఁ బాలిక
మొగము లవ్వలఁ ద్రిప్పి మున్నటి భుజబంధ
మెడలింపఁ జనుదోయి నడుము సొబగు
వీక్షించి నాకుబెంచు వెలఁది ముఖాస్వాద-
నమునకై మఱియును నాస చెంది
మఱియును జుంబింప మన్నించి భారతి
యవ్వలి కథ సెప్ప మన్న నతఁడు
నంగదేశంబున నలరెడు క్రముకకం-
కోత్తరపురమున నుండి సత్వ-
దాత్ముఁ డన్మంత్రితో డలర మదాశయుఁ
డప్పు డప్పురి చుట్టు నలసువర్ణ
వరణంబు గట్టించి వనితయౌ రూపాను-
భూతియుఁ దాను సంపూర్ణప్రీతిఁ
బరిచర్య సేయంగ మణివిలోకన మహి-
మాతిశయంబున మధురలాల-

సయను పుత్రిక పుట్టు సరణి గన్గొని మదా-
శయుఁడు పురోహితులయి చనువు వడయుఁ
బ్రథమభాగముండును మఱి ద్వితీయ తృతీయ
తుర్యభాగములఁ దాని చర్యఁ జూచి
తమ కరంబులచేత దాని సంస్పర్శించి
సంతసింపుచు నుండ సరవి నందు
నొకని యుద్ధతిఁ జూచి యుత్కర్షఁ దలవారి
దారాంగతులఁ జేసి వారి యుత్థిపు-
చే నిర్మితంబౌ పసిఁడిసాల మెఱయించి
సకుటుంబముగ మదాశయుని ద్రోల
నతఁ డంగదేశంబునం దేగుచో స్వర్ణ-
కలశద్వయంబు మెదుర్పఁ గనుచు మధ్య-
దేశంబున వసింపఁ దివిరి యవ్వారాజసం-
సేవ తెమిని పుత్రి సేద దేర-
కున్నఁ గ్రమ్మరి క్రముకోత్తరపురి కేగి
రాజు సేవించుట రమణి దేశ
నంత నకలన్నియు యుతనిన వరియించి
యభినవకౌముది నంటియుండె
నని చెప్ప నవ్వాణి నగుచు నింతయు నన్న-
దియు వర్తన మని తెలియు దతిశ-
యోక్తిచే ననుచును నొకవింత మణితంబుఁ
జేయు నాధ్వని విని చిలుక దాని

వర్ణించుచుండంగ వాసవ్యుతాౕ గూడి
వాణీశు సేవకై వచ్చినట్టి
రంభ యాకర్ణించి రహిఁ జిలుఁ నడిగిన
నా వృత్తమంతయు మువ్వ పెట్టిట్టు-
తఱి వాణి కుపితయై దాసివి గమ్మని
శపియించె శుకి, రంభ చాటు ననుచుఁ
గినియుచుఁ ధాతయుఁ గని యిది భావి కా-
లంబున నంత చెలంగఁ గలదు
ఇది పలుఁ వారలు పదివేల వర్షముల
పుడమి నుందురు పౌత్ర పుత్ర ధాన్య-
ధనయుతులై మరి యనఘుఁ గణాపూర్ణ
వరియించి చిలుకయు వరలు ననుచు
నాశీర్వదించిన నాశుకి ద్వారకఁ
గలభాషిణి యనంగఁ గలిగె నటుని-
పుత్రికయై యది పురబహిర్వనమున
నుయ్యాల యూగుచు నున్న వేళ
నూర్ధ్వప్రసృతమైన యుగ్మలి పదకాంతిఁ
జూచుచు నరుదెంచు సురముని యంతను
మణికంధరుండను మహాని శిష్యుండును
దేవకన్యల గెల్వఁ జెలువ పదము
సాచుచున్నదనంగ సంయమి వారలఁ
దలదన్నుటకు నిది దాచె ననియె

నిది సమయంబున నేతెంచు రంభ తా-
విని మౌనిఁ గనుఁగొని యనున! మదింతు
సౌందర్యమునకును సరి లేమి గాదె! యా
నలకూబరుండు నన్నుఁ గలయంతు నెపుడు
నట్టి నన్ను జయింప నలవిరే! మానుష-
కన్యకలకు రూపగరిమచేత
ననుటకుఁ గుపితుఁడై ముని మీకుఁ దుల్స్వతా
మిథునంబుచే బాధ మిగులఁ గల్గ-
నని పలుఁ పుడమికి నరుదేరఁ గన్గొని
కలభాషిణియు మహానిఁ గాంచి పిదప
నలయుక్ష మిథునంబు పలుకుల నది పలుఁ
నయుత వత్సరముల నవనియందు
వసియింప వలయుటఁ బలుకంగ రాదను
రంభోక్తి విని యెంతి రమ్యమైన
యుకథ వినుకోరిఁ నమ్మునిఁ బ్రార్థింప
నది యుట్టిదియె కాన నబల! పలుఁ
ననుటయు వారల యుకథా ప్రస్తార-
హేతువైనను బలుఁ డింతె చాల
నన వార లరువురు నప్పుడు యుదయించు-
రవిపొంత తెలిమబ్బు రాణ మగుట
గని ధాత్రి భారతులను దల్పు వచ్చుట
గళరవ మట్టిదిగా నానర్చు

హేతువుచేఁ గర్గి నిపుడని పలుకన
నారదుతోడను నరిగి కృష్ణు
భవనంబుఁ దూరుచో బహిరంకణంబున
నున్న గంధర్వు చేనున్న వహాని-
వీణను ధరియించి విష్ణు శుద్ధాంతంబు-
నకుఁ జేరి మునితోడ నాబగబ్బ-
ముల నేర్చె గాంధర్వ మొగి నారదుని చేత
నిష్ఠురూపమునందు నెఱితనంబు
వరముగాఁ గాని యుక్త వరసుతుఁ గలయుంగఁ
గోరుచుఁ దఱి వేచి యమారి చెంత
మలయము తోపున నుండె మరి ముని శిష్యుఁడౌ
మణికంధరుండును మారమణుని
దండకస్తుతి చేతఁ దనరంగ మెప్పించి
మణిహార మంది యుపత్నినియాజ్ఞఁ
దనవేణుఁ గాని పృథివి ఘనతీర్థయాత్రాంత-
మున ననంతపురంబు వెనుకఁ బశ్చి-
మమున నుండు తపోవనమునను ఘోరమౌ ~~తపము~~
తపముఁ జేయుచునుండఁ దలఁకి యింద్రుఁ
డది విష్ణు మొనరింప నలరంభ నంపుట
విని నందనారామ వీథి నున్న
చిలక యొకరుటి వచ్చి చెవిన నిల్చినయట్టి
ద్వారకా వనమునఁ దనరు నప్పుడు

శారదా పీఠాఖ్య సత్పురి నివసించు
వాణి పూజకుఁ డయి వరలి పిదప
మామురి లో నుండు మహిత దత్తాత్రేయు-
ముని యనుగ్రహమున ముని స్వభావ-
సిద్ధుఁ డు(ప్పాడు) యయ్యును దపస్సిద్ధికై యమాకార-
దాపేర పురి చెంతఁ దనరిన శత-
తాళదంష్ట్రు జలంబుఁ దన శక్తి బంధించి
తపముఁ జేయుచునున్న తద్వ్రతిని సు-
గాత్రి యనుపుత్రికఁ గను రూపవతి నాకు
శాతినుఁ దన నొప్పు బాలకునకు-
నిచ్చి దానిల్లంట్రు విడియున్న నాతఁడు
నిజసతి యతావన నింతు తికొఱకుఁ
బుత్రులఁ గనకుండఁ బొందె శారద చేత
వర మట్టుల సుగాత్రి వంశకరునిఁ
బడయుంగ వరమంద బ్రువడి వారలు
నన్యోన్య ఘోర మై నట్టి వరము
లందుటఁ గుపితుడై యమాశత తాళద-
ష్ట్రు సరంబునంబడఁ గాంత నాకు
మకరంబు తా ద్రిప్పింగి మరి తీరమునఁ గ్రుంకు
నది సుముఖాసత్రి యనెడు పేరు
వహియించి యుట సింహవాహన యను నొప్పు
నాకదుర్గగుడి నుండె నువిద భక్త-

రైన శాతిసుఁడు నా సరంబునఁ దప-
మమరఁ జేయుచు నున్న యతీ స్వభావ-
సిద్ధుచే నాకకత్తి సింహప్రటెకిరింత
మణి వెంకటేశయు నంది మహాదనుగ్ర-
హవముచే మణిస్తంభుఁడనఁ బేరు వహించి
సింహప్రటెకిరింత చేత సింహ
వాహనా దుర్గచే వర మంది దూరదృ-
ష్టింయు దూరశ్రవణంబు ధారతనంబుఁ
బడయుటకై వెంకట భామిని నతిశయ-
సౌందర్యవతింయును సర్వ గాన-
వతిని నా దుర్గకు బలఁ వెంసంగుటకంయు
తన దూరదృష్టిచే ద్వారవతిని
గల భామిణి వసింపఁ గని యుటు కేరుదెంచి
మణి కంధరుని వృత్ర మంతఁ బలుకఁ
జలుకంయు సరి యునఁ జెలువ యుప్పుడు నవ్వి
యుతని పలుకుల చేత నాత్మ హితము
సిద్ధి పొందెడు జ   యుప్పుడు రంభ
యుట కేగ నలకూబరాఖ్యుఁ డెచట
నున్న వాఁడన నతఁ డాగి నత్తపోవన-
పెలంత కాంతారంబు పొంతనున్న-
వాఁడని పలుకుట వారిజగంధి యు-
ప్పుడు వానిఁ గూడుట కొప్పు సమయు-

మంగుటఁ దా నటకేగు మదిచేత మణిబంధుఁ
బ్రార్థింప నిజ సిద్ధిఁ బడయుటకది
యును గుణాంబై యుంట నయ్యమ నిజ సింహ-
వాహనంబున వెనఁ వరలు నట్లు
చేసి కాన్ప్రవుచాఁ సిద్ధమార్గంబున
రంభా సఖులఁ జూచి రంభ యెండుఁ
గలదని యుడిగినఁ గాఁక వారలనప్పు
డల మణికంధరుఁ డాప్పుగాఁక్షి-
తా రమింయుంప్రచాఁ దాంయ్యల నలకూబ
(రుని హైమా(ది)చింతచే మన మెసంగ-
కుండుటఁ గికురించి వెండగు నిజతపో-
బలముచే నతని రూపమర నొంది
యుం)
? (యుచ్చటపర్శాచు టలవారు గనియుంట
నలకూబరుని గూడి నాతి కుంజ-
మున నున్న దనుటంయుఁ బాపక వెంకిరింత
వెనుకకుఁ దిరుగుట వెలంయు నరసి
సింహ వాహన దుర్గఁ జేరిచి యతాసతి
పుప్పవలనాని తేరఁ జూపుటంయును
నత్తన్నిఁ గనుఁగొని యుల సుముఖాసక్తి
నినన్నఁ జంపుటకున్నై యుటకుఁ దెచ్చై
నితఁడని పలికి యున్నైరజాక్షికి నందుఁ
గల శిలాస్తంభంబుఁ గానుపించి

ఎటుండఁ ఆపఁ జూప, సంభ్రమ భంగమందు

దాను గాచెద నని తనర నాతువ్య-

నంతకు, మణిబంధుఁ డరుదెంచి యుకథన్యఁ

దెగత్రెంచుఁ జూచినఁ దెంపుతోర

నా సుముఖాసక్తి యూతనిఁ గని యుమ్మ-

వారి విరాద దురాయి చనిత నఱకి-

తేని యున్నను త్రెంచుఁ దెంపు చేసిన నిజ-

కార్య గౌరవమునఁ గరుణ యుడిగి

యుంత నా జబ్బింతు నాదుశ్శఁ గనఁ గాని

నా మాట సత్యవతా నటుల దీనిఁ

గావుమం చర్ధముగా నిజ మస్తకం-

బిడఁ, దానిఁ దెగత్రెసి పిదప నతఁడు

కలభాషిణిని త్రెంచు గమకించి యెంకచేతఁ

గబరించు నా కటిట ఖడ్గ మూని

ఖండింపఁ బూనుచోఁ గడు దూరమునఁ బడు-

నట్లుగా నాదేవి యులవరించె

నంతలో నా సుముఖాసక్తి నవంతరావ-

నము చెంది యుచటఁ దా నధివసించె

① (ఇటఁ గొంత గ్రంథపాతము కానవచ్చుచున్నది.) నిజమా!

(నట వార లరుపురు నల మణికంధరు

వనమునఁ బడింపుష్ప వనిత సొబగుఁ)

జూచి మణిస్తంభుఁ డొగి ఖడ్గ మంట పైచి

కందర్పు వేతచేతఁ గాఁగిలింప

గమకింప, సంయ్యంతి కడు వేడ్క నికటవతా

కుంజ మధ్యంబునఁ గూర్మి రంభ

నలరించు కృత్రిమ నలకూబరుఁడు విని

వానిఁ దా శిక్షింప వచ్చుటంతయును

గని ఛీతి నొంది యూ ఖడ్గము స్వనితను

దికనాఁడు బఱిచిన దివిజుఁ డతని

ముట్టి పట్టి కానంగ మునుపు నారద ముని-

కరుణాచేఁ బడసిన ఘనవరమున

రంభయ్యె వేవేగ రాజరాజాత్మజుఁ

జెలి మణిస్తంభు సిగ విడుమఁగ

జెసి యూతనిఁ గూడి చెలువందె నట పూర్వ-

రంభయను నేతెంచి రమణిఁ గాంచి

కలహింప జైదంబు గనకు నిజ దేవలో-

కమునకు రమ్మనఁ గలఁగి తాలఁగు

రంభ యుప్పుడు దాని రవి ఖడ్గ హతి చేతఁ

గాయం బెడలనట్లుగా శపింప

నట వాసి మును సుముఖాసక్తి యున్నైర

కరుదెంచెఁ గొచెరిఁ గలయనట్టి

తన కోర్కె సఫల మయ్యెను గదా! యని మది-

కలహంసి సంతోషకలిత యగుచు

సమ్మోహ స్తంభుఁడు నలకూబరుఁడు గాన్న

తనకత్తి గాసుటకై తరువు నిలిచి

కనుఁగొన నచటికిఁ గలభాషిణి చేత
నలకూబరుఁడు విని నాతితోడ
నన్నుఁడు తనరూపమ్మె యుంటఁ గోపించి
యరుదెంచి యరుదండి యంత కలవా
మొనరించుచో రంభ పూర్వరహస్యత్రు-
శ్వము చేతఁ గృత్రిమము నవలఁ ద్రోయ
నది గని కుపితుఁడై యులకాధిపతి పట్టి
యూయు వల్పముగాఁగ నతనిఁ దిట్టి
రంభఁ దోడొని వేసెఁ దహిఁ గృత్రిమయుండయి-
యున్న యమ్మణికంధరుఁడును దనదు
పూర్వరూపము నంది పొలపగు వేడెను
జాని సింహాసనముడి నికటముఁ
జేరిన కలభాషిణీ రమణిని సుమ-
ఖా సత్త్రిఁ గని నిజకథ యంతయు
దెలప మణిస్తంభుఁ డేతెంచి తాఁ జూచి-
నట్టి యావృత్తము లప్పుడు దెలిపి-
యున్న యమ్మణికంధరుఁడు గలభాషిణి
రూపాంతరమ్ముల రూఢిఁ గలంతయు
బొటిఁగించి తమ తమ యిష్టంబులై యుంట
సంతసం బందెడు సమయము మందు
నమ్మణిస్తంభుఁడిట్లను మదింతు గురుండు
ఖడ్గము సంగుచోఁ గడఁగి యెవరి

వధియింపఁ బూనెదు వారల తప్పక
ఖడ్గ ఖండితు లౌచుట గలుగు నను చుఁ
దాఁబడెఁగాపునఁ దప్పకిమ్మగువకు
మరణాంబనఁగఁ గలభాషిణియును
రంభశాపము దీన రహిఁ దీరుఁ గావున
⊛ ...... నట్లుగ నానరింపు మనిన నతఁడు
తాను శాతనుఁడు తన భార్య యాసుము-
ఖా సత్త్రి యతాటును గనుట తనదు
ఖడ్గ మప్పుడు మణికంధరునకు నిచ్చి
కలభాషిణిని ద్రుంచి ఘననృపత్వ-
గరిమఁ జెందు మటంచు ఘనవిరక్తతఁ జెంది
యుచ్చటఁ దపమునకై నాతిసహిత-
ముగ నుండె మణికంధరుఁడు గలభాషిణి
నఱకుచో ధైర్యంబు నందకు న్రి
నన్య జన్మంబున నవనివిభుత్వంబుఁ
బొందుటగాఁ బఱ భూరిధైర్య
కలభాషిణీ కాంత గడఁగి ద్వారకఁ జేరు
నట్లను గ్రహియించె నచటి దుర్గ

⊛ మణికంధరుఁడు మున్ను మహిఁ ద్రమ్మరుచు కార-
దా పీఠమున కేగఁ దద్పురమున
విన్న యాశాతన వృత్త...... తాప
మునఁ దెల్ప వినుటచే వనితయుని

యమ్మణికంధరుం డప్పుడు విని వేఱ-
యంతయును ఖడ్గంబును నందయునిచ్చి
శ్రీశైలమున మృతి చెందంగ దా బాల్యము
చాఁ బాంధవ్యమున నుండు సోమశర్మ-
పుత్రుఁడు యజ్ఞశర్ముఁడు తండ్రి ప్రసుప్తున
నన్నదానమునకై యఖిలధనము
వెచ్చించి భార్యల వెలయు నావికునకు
నలువుర వెచ్చించి నావవిహార
నేకిరంప వారలు నీరధిఁ గ్రుంకుటఁ
గనుఁ గాని దుఃఖించి మును సలిపిన
యలఘువ్రతముచేత నలఘువ్రతుం డన
నెగడె నాతనిభార్య లబ్ధి మునుఁగ
వీన మెుకరటి ద్రుంగి వింటికై యమిసిన
వ్యోమవీథిని నేగు నాకవిమాన-
మునఁ బడ నందున్న వనిత వారలఁ గాంచు
ధర్మపురంబునఁ దనరు వేశ్య-
గృహముపై డించిన గృహకర్త్ర యైనట్టి
వేశ్య గస్తాని చాల వెఱగుపడుచు
దేవత లనుభ్రాంతి యా వనితల కెల్ల
నిచ్చి పోవ్వటంబును నిలిచియుండు
దైవవశంబునఁ దనయుల నల్వురఁ
బ్రథమాగమాదులఁ బఠయు వారు

నప్పురాధీశ్వరుం డైన మదాశయుఁ
గని పుణ్యాహితులయి వినుతి కెక్కి
రట యలఘువ్రతుఁ డిలయెల్ల గ్రుమ్మరి
రాజౌ కళాపూర్ణ రమ్యచరిత
మహాకర్ణనముఁ జేయు మహితాత్మ్యఁ డగునని
వినుటయు, సింహావాహనను జొచ్చి
యుది వినువాఁడుగా నంతెన్న కరుదేరఁ
దన కంఠహారంబు దారవోసి
మణికంధరుండు శ్రీ మహితాద్రిపై కేగి
భృగుపాత మెునరింపఁ బూనియున్న
నచ్చోటి కరుదెంచి యప్పుడు స్వభావాఖ్య-
సిద్ధుఁ డవ్విధ మెల్ల బుద్ధి నెఱిఁగి
తనపుత్రివృత్త మతనిచే విని తదీయ-
గర్భంబునను బుట్టఁ గాత్మకంబు
తూణీరమును మణితాత నిచ్చెద నని
ప్రతిన చేయుచు నష్ట బాణాకార్మ-
కాదుల సృజియించెఁ గడఁగ నప్పుడు మదా-
శయుఁడు రసాపానుభూతియు పృరాహి-
తులతాత నరుదెంచి తులలేని విజయంబు
వేఁడిన నట్లగు వేఁడు నిన్ను
గెలిచి దాసునిఁ జేయు వలయు సుఖంబులు
నితనిచే నచ్చెడు నీకు ననుచు యు తె?

నతఁ డేగ నంతలో నభినవ కౌముది
యను దేవకన్యక యరుగుదెంచి
సింహవాహనదుర్గచే సిద్ధఖడ్గంబుఁ
బడసి యాతని కిచ్చి బలయుతుఁడైన
శలవిదైత్యుని జంప సకలంబు చేకుఱు
వరియింతు నిన్నన వానిఁ జంపి
శలవి బృందముచేతఁ జయున్న మృతుఁ డంతెన్
నట మణిస్తంభుండు నతని కాంత
సిద్ధపథంబున సింహంబుపై నెక్కి
చని చని యొకలచో శంబరారి-
క్రీడకుఁ జూకులచు నాఁడుది పురుషుండు,
పురుషుండు స్త్రీరూప మొప్పుఁ దాల్చి
కాసారపురి కేగ క్ష్మాతలాధీశుఁడౌ
సత్వదాత్ముఁడు వారి సదనమునను
నిలిపిన నచ్చట నిలువ కళాపూర్ణుఁ
డుదయించి యప్పుడ యువతనంబు
మణి చాప శరము లమ్మహిత స్వభావాఖ్య
సిద్ధుచేఁ గొన విని శీఘ్ర మచటి
కరుదెంచి యభినవ కౌముది వరియించెఁ
గాసారపురి కధికారి యైన
సత్వదాత్ముఁడు తన సర్వరాజ్యంబున-
మ్మణిసిద్ధునకు నిచ్చి మహిత సచివ

త్వము మొప్పఁ గైకొని క్రముక కంఠోత్తర-
పురముఁ గట్టించెను బాసఁగ నంగ-
దేశంబు లోపల నీశుగా నావరించి
యుకళాపూర్ణుని నతనియుండు
సచివుఁడై తా నుండె సర్వంబు నడుపుచు,
నది విని ధీరభావాఖ్యుఁ డైన
సచివుని తోఁ గూడి సకళత్రుఁడై మదా-
శయుఁ డేగుదెంచి యుచ్చత్రవర్తి-
చే ధీరభావుఁడు చేర్పడి పఱచిన
దాసుఁడై కొల్చె మదాశయుండు
ప్రథమాగమాదు లౌ శౌణాహితులు దాను
రహాపానుభాతియు రుచిర కనక
వరణంబు గావించి వసుధేశు డున్నన
మణిదర్శనవిభూతి మధురలాల-
సయున జన్మించెను సతి కలభాషిణి
యుది చూచి ప్రథమాగమాదు లలరి
మణిసంటి సుఖియింప మిత్రులై వారల-
లో నాకలరుఁడు దాని యుదుటు కాంతి
మహయింపఁ బూనుచో మహీపతి వారల
నెడలించి పాకార మిడింపుఁ జెపి
వారి మదాశయుఁ గూరిమి సతితోడఁ
బురి వెడలంచినఁ బోయి పిదప

సుతసుఖంబున కంయి పొరిది నాభూపాలు-
నకు స్వర్ణలోలక నబల నిలిపి
కానుకగా నిచ్చి కరుణ గాంచ్చింపుచు
నుండ నా యులఘుపుత్రుండు రెండు-
వర్షములే జపియింప వానిపై గరుణించి
సింహవాహన, దేవ్య సేయునట్టి
తపమున కొండు చాల దారాలను ఫలము దా-
నని పలుక యుప్పుడ యుతని నకల-
లాపూర్ణ సమ్ముఖమందు దావైచిన
గని తొల్లి సుగ్రుమా దను మరాట-
రాజు శత్రులచే బరాజితుడై బాల-
వట పత్రశయను నని వలన నన్ను-
వృత్తులు తెలియుంగ వేడిన నాక వీర-
వెయుసంగి యిమ్మాజి ఆలమ్మ నెమ్మిందాకు
నప్పుడెల్ల వృత్తులున
నవమతి మఱచువాని
కథ నుండ దని పలుక
…చి వచ్చుచున్ నాకేల దైచి వతాని
నవరు యుఖిలంబు మఱచెదు
నట్లు శాపము నొంది యు
వృత్తములే శిల్పయి మత్తుని గతి నుండి
సత్వ దాత్మం దను సచివుడైన

నారత్న వీరంబు నట మధురాపుర-
వాసి విప్రుడు గాని వాసుదేవు-
నకు సమర్పించిన నది మణికంధరు-
నకు నాసంగిన నత డలఘుపుత్రుని
కొసంగుట నప్పుడు కుతలభర్తకు గాన-
గా నాసంగగ గాని కన్య యుఖుత
బెట్టింప నమ్మాలి బిద్దవక్షము సోక
దనపూర్వ జన్మాళి తనకు దెలియ
నప్పుడది పలుకంగ నచ్చటివారలు
నిజవృత్తముల నెల్ల నింతి నడుగ
ధాత్రి పాలుల చరిత్రము నిజజన్మంబు
రాజు జన్మంబును రహి దృఢవ్ర-
తుని జన్మ మాదిగ దొల్తడ దెల్పుచు
బ్రథమాగమాదుల ప్రథమవృత్త
మెఱింగించి వారల గురుని గనుడగ జేయు-
తఱి మణిహారంబు తలగుటంయుచు
నది యుస్స్య తెలియగమి నప్పుడు బాలిక బాధ-
మొరగిన నచ్చటి యులకు బ్రాంతు-
మున రాజు సౌందర్యమును విని విరహార్తి
క్రీడావనంబున క్రీడ సల్ప-
తఱి గళాపూర్ణుండు దద్వనంబున దేగ
వెదకుచు నరుదెంచి వెలది జూచి

కామించి యారాజు కల్యాణ మొనరించి
సంకేత వేళను సతుల కిరువు-
రకుఁ గల్గు వెత దీర్ప రమాదిక్ప్రజంబు మొన-
ర్పుచుఁ జని నిజశక్తి భూమిపతుల
నరికాంత్రఁ జెందుచు ననేక యోధిరించు
గాథనాథుని మంత్రి గాథదర్పుఁ
డైన యాత్రాబంధు నతని గుర్తిమ వల్ల
మహింవును నాకపెట్టు మహాత ఖడ్గ
పాతంబునన వచ్చి బ్రద్దలు పడఁజేసి
యాశ్చర్య మహిమంబు నఖిల దిశల
నెఱపింయుతఁడు నిరుపమ శూరుని
సుత్తిన గజంయుద్ధ మునను జేవ-
గ్రహణంబు గావించి కదఁగి కేరళుపంచు
నతఁడు కటారిని నతికుశలతఁ
గలిచనపాఁడౌటఁ గదఁకఁ బదాతియై
యాతని సాధించి యతని దేశ-
మందున్న సింహాసనమున లోనున్న
నిజ విపంచికఁ గాని నెమ్మి తాఁదు
ఘూర్జరుఁ డెదిరింప నూర్జితరథికుఁడై
యాతని మరలించి యంత నస్త్ర-
యుద్ధ కౌశలుని బాహ్లీకేశ్వరుని నెత్తి
యుందలి చేతను నంటిపురము

కాంతాశిరోమణి లభించి కతాఁ గాని పురి-
కరిగి యనుపుపత నిజకాంత వైన
యభినవకౌముది కప్పు పంచిక యిచ్చి
యున్న రాజన్యుల యంతిపురము
కాంతల తలమణి లటకంబు గావించి
యెుసఁగు దినంబున నాప్పు మాఱ
(నవ్యవరా)......)మణి భూషణంబులు దాతుగుచా
మొసఁగిన
వీరవృత్తాంతంబు నప్పుడా కర్ణించి
రంజించి తానధిపు సేవ
యొనరింప సత్వదాత్ముఁడు పాదకటకంబుఁ
దెచ్చి సమర్పించి దేవికి నతి-
సేంతు నంతుష్ట మదిఁ జింతించి యాతని
నిజమంతుబని గాఁగ నెఱిఁగి వినతి
వలదని వారింప వరుఁడు దన్నగు గంగ
నయితఁ దాల్చినయట్టి వీర మహిమ
నన్ని చెప్పిన విని యతఁడును దన కవ్ర
పూర్వ వృత్తం జెల్ల బుద్ధిఁ దెలియు
సంతసమందె నా సరసిజాననఁ జూచి
యా కళాపూర్ణుండు నాత్మపూర్వ-
జన్మంబున ననంతుఁ జర్చించినట్టి యా
స్తోత్రంబుఁ జెప్పుమన్న సుదతి యంత

వివరించె నిజకంఠవీధి ధరించిన
హారంబు పెంపున నన్యవృత్త-
ములకెల్ల నెఱుఁగుచుఁ బూర్వసామ్రాజ్యంబు
నొందిన ప్రియతముతోడ నుత్కటమగు
సౌఖ్యంబు నొందుచు సంతసింపుచు నుండె
నారాజు సేవచే నభినవంపు
గౌముదిఁ గనుచు జెందె ఘనతర సౌఖ్యంబు
నమ్మహాశయుఁడును నతని కాంత
రూపానుభూతియు నా పురోహితు లగు
ప్రథమాగమాదులుఁ బ్రబల సుఖము
లనుభవింపుచు నుండి రను కథా సూత్రంబు
సంక్రమంబుగఁ గల సారమైన
కథ రెఱునరించెఁ, బింగళి సూరసార్యుఁ డి-
క్కథ కళాపూర్ణోదయాఖ్య వెలయు
టయు నంద్వభిపాలయు మతి గూఢమై యుంటఁ
గథ వినువారల కతి లలితము
చెందు నట్టులు సాఁగఁ జేసె నే మాలిక
పూర్ణాబ్ధి భుజములఁ (240) బాసఁగు సీస

తే.గీ. దళములను సైరవిణి పురిఁ దనరు నట్టి
తరుకమళ రంగరాయుని తనయుఁడైన
వేంకటాద్రి కృష్ణుండు విశద ఘటితి
నాదరింపుఁడు సత్కవు లతిప్రియమున.

—: సంపూర్ణము: —